

Одного разу відпочивали ми кумпанію після ранкової зорьки й підраховували, скільки хто з нас не знайшов битої смертельно качки.

П'ятеро нас було дуже досвідчених охотників-влучаків, дуже цілких стрільців, що ото:

— Ану, підкинь картуза! Ану, підкинь! Побачиш, як я стріляю, та до того ж побачиш як у мене ружжо б'ї! Підкинь!

Картуза ніхто не наважувався підкидати, бо картуза шкода, а пляшки ставляли.

Правди нема куди діти, — ставляли!

Що ставляли, то ставляли...

Найцілкіший із нас отой що:

— Та що мені картуз?! П'ятака підкинь! Пір'я з твого п'ятака посиплеться!

Так оцей, найцілкіший, у чвертку на п'ятдесят кроків промазав.

Та це так, між іншим, бо всі ж мисливці знають, що ніколи на охоті ніхто в порожні (порожні, порожні пляшки! Не вповні! Ні!) пляшки не стріляї, такого звичаю в охотників не було, нема й не буде! Боже борони! Та й де ті пляшки на охоті візьмуться?

Так що те, що ми оту чвертку за мішень поставили, то просто випадок, може, ідиний за всю історію охоти.

Так... Підраховували ми, значить, хто скільки з нас не знайшов битої смертельно качки...

Якось так трапилося, що підійшли ми після ранкової зорьки до ожереду, і ні в кого з нас не було ні пера, ні пуху.

В таких випадках ми ж знаємо, що всі охотники це роблять: підраховують незнайдені качки.

Така вже в них традиція.

Кожний із нас не знайшов щонайменше п'ять-шість крижнів, штук по трої чирят та по одній широко-носці...

Всі ж на одному озері полювали, тому й випадки були подібні один до одного:

— Вдарив, знайте, — ну, вона грудкою на землю і недалечко й упала! Шукав-шукав, шукав-шукав — нема! Трава густа, висока! Нічого не зробиш! Собаки нема! Якби був собачка — був би оце я і з пером, і з пухом! Та ще з яким! Ні одного промаху! Ех!

і так кожний.

Ну, посумували, позітхали, та що поробиш. ксть іще ж вечірня зоряка, може ж, вона щасливіша буде.

Лежимо під ожередом, розмовляємо.

Хтось із нас, — не знаю вже з якого приводу, — згадав, як він колись гагару стріляв.

Дідок один, — хто й зна звідкіля він до нашої кумпанії прибився, — і собі встряв у розмову:

— Стріляв, — каже, — і я колись гагару! Стріляв, стріляв! Жив я ще тоді у Вовчанському в'їзді! Ой, звір, ой, звір — гагара! Собака в мене був, ох, і собака, гончий собака! Так він як ув'язався за гагарою! Гонить і гонить, гонить і гонить! А я на горбочку стою і все бачу! Вона не дуже й тікала. Стане, собака до неї підбіжить, а вона тільки зубами — клац! Собака й одскочить! А собака був! Ох, і собака! На вовка верхи сідав! А гагари не бере! Нагнав-таки на мене, я вистрілив, з неї вроді дим пішов, а не впала, подалась далі й зникла... А собака все по слідах гонить! Насилу я його впіймав! Гагара, так воно таке — ніби й лисиця, ніби й вовк. Я панові розказував, — а пан учений у нас був, — у предводителях ходив, — так він казав, що то вона забігла до нас із тої землі, — як пак вона? — та ота, що там Ярусалим-город стоїть! Та, боже мій, іще ж жінка Каленика Тимофійовича Триндипляшки, що парова машина в нього була, — так вона туди їздила, та й розказувала, як та місцевість зветься. А я й забув... Стріляв, стріляв і я гагару! Чудний звір, на наших не схожий. Що ні, то ні!

Посміялися ми з дідової гагари.

Але ніхто з нас із ним не сперечався!

Навіщо, скажіть, сперечатися, навіщо розчаровувати симпатичного дідуся, який, може, вже років із сорок розповідає в кумпанії, як він гагару стріляв.

Ну, доводитимете ви йому, що гагара не звір, а птиця, та навряд чи він вам повірить.

Та, може, й краще, що не повірить: ще десь розповідатиме, ще десь, значить, кумпанія буде весело реготатися...

Хай розкажуї!

Чимало таких "гагар" трапляються в цікавім романтично-пригодницькім мисливськім житті-бутті.

Гагара, розуміється, птиця.

Та цього ще мало, — птиця то вона птиця, та цікаво не те, що вона птиця, а цікаво те, що вона цікава птиця.

І цікава іменно для запального охотника, а особливо для запального та ще й молодого охотника. Охотника-початківця.

А який молодий охотник, охотник-початківець, не запальний?

Нема таких!

А напевно ж і такі мисливці, що не знають, що таке гагара, а знати їм це конче потрібно, бо в противному разі втять вони чимало дуже інтересних моментів з мисливського життя.

Гагара — птиця, що плодиться не в нас, а на півночі.

На наших озерах ми її бачимо на початку вересня й пізніше, коли вона мандрує з півночі на південь.

По-латині вона зветься *Colymbus* (Колімбус).

Завдовжки вона 65-75 сантиметрів, крило в неї — 38 сантиметрів, хвіст — 6 сантиметрів.

Шия в неї довга, дзьоб — прямий, гострий. Восени вона вся зверху темно-бура, а голова й шия теж зверху — сірі. Знизу вона вся біла.

Як побачите, що така птиця на озері плаває — підійдіть і прикиньте хоча б приблизно: як має вона завдовжки 65-75 сантиметрів, а крило — 38 сантиметрів, а хвіст — 6 сантиметрів, значить — вона, гагара!

Але треба все-таки пильненько придивлятись, може бути і довжина її 65-75 сантиметрів, і крило — 38 сантиметрів, а хвіст, приміром, не 6 сантиметрів, а 5 або 7.

Так і знайте, що то вже не гагара.

Буває й навпаки: хвіст рівно 6 сантиметрів, а крило 37 або 39.

Знову не гагара, а щось інше.

А вам треба обов'язково гагару, інакше не будете мати ніякої насолоди з полювання на негагару.

Бахнете — птиця й полетить.

А гагара — нирець, ниркова птиця, через те охота на неї має свої особливості й свою принадність.

А от, коли всі виміри (65-75X38X6) ви зробили правильно і пересвідчилися, що по-латині вона зветься Колімбус, — отоді вже можна її й полювати.

В чому ж полягає принадність охоти на гагару?

Ось у чому:

1. Коли ви полюєте на озері гагару, ви цілісний день перебуваєте під враженням, що кожної хвилини ви маєте перед собою дичину. Ви не гуляєте, шукаючи качки, — вона цілий день перед вами.

2. Гагара розвиває у вас три види спорту: мисливський, стрілецький і легкоатлетичний.

3. Гагара полегшує вам подорож з полювання додому.

От приїздите ви на село.

Із дому ви берете з собою півтори-дві сотні набоїв, менше брати не можна, бо, виїздячи на охоту, завжди треба мати на увазі, що ви можете потрапити на такий перельот, чи на таке на болоті скупчення качви, що тільки те й робитимете, що бахкатимете.

І от уявіть собі, що у вас не вистачило набоїв?!

Та ви лікті собі кусатимете, коли качки вам просто на мушку сідають, а ви нічого зробити не можете!

Завжди мисливець повинен мати добрий запас набоїв.

Приїхали ви, значить, на село з добрим запасом набоїв.

Тягти з собою зразу всі набої на болото чи на озеро нема ніякої рації — ви їх залишаєте в хаті у того селянина, де зупиняєтесь.

А зупиняєтесь ви, ясно, в селянина, що живе недалеко від озера чи від болота.

Виходячи на озеро, берете ви тридцять-сорок набоїв.

Ранкова зоря була невдала: стріляли ви мало, набої у вас цілі... Відпочивши трохи після ранкової зорьки та як слід поснідавши, ви йдете до озера, — може ж, де назирите якусь на озері дичину.

На озері плаваї якась птиця.

Прикинули — гагара...

Ви сміливо йдіть до озера, бо хоч гагара й сторожка птиця, проте і вона не від того, щоб погратися з вами у полювання.

Ви підходите — націляйтесь!

— Бах! — і нема гагари!

У той самий момент, коли ви сіпаєте "собачку", гагара пірнає!

Шріт робить на тім місці на воді цілу бурю, — й гагари нема!

Хвилинка, і кроків за три від того місця, де шаленів на воді ваш шріт, витикається гагаряча голівка. Ви за ліву "собачку" — сіп.

— Бабах! — і нема гагари...

Поки ви швиденько перезарядите рушницю, перед вами знову гагара. Прекрасна вона на воді, струнка, довгошия і сліпучо-біла, коли повертається до вас грудьми своїми...

— Бабах! — і нема гагари!

Хвилина — і і гагара.

— Бабах з лівої! — і нема гагари.

Ваші тридцять патронів вилітають за тридцять-сорок хвилин!

Але хіба ж ви відступитесь од бажання добути гагару?!

Та ніколи в світі!

Щоб ото відмовитися мати в себе в кабінеті таке прекрасне чучело?

А хіба не приємно буде вам подарувати дружині шкурку з гагари?

Убити двісті-триста гагар, зняти з них шкурки (у гагар дуже міцна шкура й густий-прегустий пух!) — таке вийде оригінальне тепле пальто, що ні в кого в світі такого не буде!

І я можу навіть побожитися, що ні в кого в світі такого пальта не було й не буде!

Вистрілявши всі свої тридцять набоїв, ви бігом до хати, до свого запасу.

Прибігли — набили патронташа, взяли два десятки в кишені — знову бігом на озеро.

Хазяйка до вас:

— Мо'б пообідали! Я борщу з карасями наварила!

— Потім... Потім! — кидайте ви. — Гагара!

Підбігайте до озера, а гагара, голубочка, плаваї собі та хлюпочеться, пір'ячко свої дзьобом перебираючи.

Подивиться на вас і ніби ось-ось скаже:

— Приготувались! Почали!

Вона вже відпочила й готова знову гратися з вами в полювання.

Починається знову:

— Бабах з правої! — нема гагари.

— Бабах з лівої! — нема гагари.

Вистріливши другу порцію набоїв, знову біжіть до хати, знову берете набої...

Взяти зразу всі набої до озера — ніколи ви їх не візьмете, бо ви твердо переконані, що ось оцим уже пострілом ви обов'язково гагару встрілите!

Можна навіть антракт зробити — і ви відпочинете, і гагара відпочине. Так ото, сюди-туди бігаючи та в гагару стріляючи, ви й проводите цілий день у мисливському запалі й напруженні.

А крім того, їхатимете додому без тягара, легеньким і веселеньким... Сумувати з того, що ви не встрілили гагари, — не сумуйте, і на той рік вона ще прилетить і ще дасть вам один, а коли захочете, то й кілька днів напруженого й запального полювання!

Та ще майте на увазі, що ви водночас перевіряєте при цьому, як ви стріляєте.

Ви чудовий стрілець, бо весь шріт лягає якраз саме на тім місці, де тільки-но була гагара.

Ви не промазали!

А це теж чого-небудь та варт!

А чи можна взагалі встрілити гагару?

Можна!

Ну, добре, — я вже вам відкрию цей секрет.

Бачите, в чім річ: гагара дуже спостережлива птиця.

І дуже гостроока, — бачить вона кроків на сто так, як не можна бачить у найудосконаленіший бінокль.

От вона плаває і ніби зовсім на вас не звертає жодної уваги...

А насправді одним оком аж просвердлює вас, всі ваші найменші рухи.

І особливо пильно стежить за вашим пальцем, що на "собачці" лежить.

І тільки він натискує, — навіть ще тільки ворухнеться, щоб натиснути "собачку", вона — хоп! і вже під водою.

А поринає вона, як блискавка!

Основне ваше завдання, щоб устрелить гагару, не дати їй помітити, коли саме ви натискуєте "собачку".

Як це зробити?

Накрити курки картузом — не бачитимете мушки.

Робиться це так: ви становитесь до гагари спиною, ніби зовсім не звертаючи на неї уваги, рушниця лежить у вас через плече, в лівій руці у вас невеличке дзеркальце і ви через це дзеркальце націляєтесь.

Гагара думає, що ви пудритесь, чи взагалі туалетитесь.

А ви, через дзеркальце прицілившись, — бабах!

— І їсть гагара!

Яка ж радість, що у вас в руках справжній Colymbus (Колімбус), 75 сантиметрів завдовжки, крило в нього 38 сантиметрів, а хвіст — 6 сантиметрів.

Ви зразу знімайте з нього шкурку.

Їсти його не можна, бо він рибою сильно одгонить!

Але ж ніде так, як у гагарячій шкурці, не розплоджується міль!